

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 4 cor, 40 bani,
Pe o jumătate de an 2 cor, 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor, anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului“ Sibiu.

Foale politice Apare în fiecare Duminică.

Editura și tiparul „Tipografia Poporului“
Redactor resp.: Nicolae Bratu.

INSERATE:

se primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(Strada Măcelarilor Nr. 12).
Un ștr. petiț. prima-dată 14 bani, a doua-dată
12 bani, a treia-ora 10 bani.

Tovărășiile sătești și războiul.

Războiul de față, care se poate numi cu drept cuvânt cel mai mare războiu al lumii, cere dela omenime, fără cruțare, o mulțime de jertfe mari. Popoarele fiecărei țări amestecate în războiu aduc aceste jertfe întru apărarea patriei lor lup-tându-se în credința că vor ieși biruitoare și în nădejdea unui viitor mai fericit.

Dar dacă vom urmări lucrurile cu bă-gare de seamă, vom găsi, că neajunsurile și suferințele pricinuite de-adeptul de răz-boiu nu sunt deopotrivă de mari la anu-mite clase și pături ale populațiunii, cari au aceleaș ocupațiuni. Vom găsi, că mi-zeriile și sărăcia sunt mai mari acolo, unde războiul a aflat pe oameni mai puțin pre-gătiți și neorganizați; și sunt mai puțin simțitoare acolo, unde omenimea a știut să se pregătească de cu bună vreme, chiar cu zeci de ani înainte, pentru zile grele, pentru vremuri de grea încercare, precum sunt vremurile de azi. Putem vedea acest lucru chiar la noi în țară, mai ales la po-porul dela sate, făcând asemănare între țărănimea noastră și între țărănimea celor-lalte naționalități conlocuitoare. Sătenii ro-mâni, în număr cu mult mai mare decât bunăoară Sașii, sunt cu mult mai rău or-ganizați și cu mult mai slab pregătiți pen-tru vremuri de suferințe, decât sătenii Sași. De aceea, nu e de mirare, că în cea mai mare parte a satelor românești să ivesc acum necazuri și neajunsuri mai multe și mai mari ca, de pildă, în satele săsești.

Decând a izbucnit războiul, fiii patriei, fără deosebire de limbă și lege, au fost chemați sub arme pentru a-și face dato-ria. Au plecat între ei și mai multe sute de mii de săteni români, părăsind coarnele plugului și lăsându-și gospodăria și fa-milia lipsite de brațele de muncă, atât de trebuincioase pentru agonisirea pânei de toate zilele. Iar la cei rămași acasă, în lipsa unui izvor de ocrotire, în lipsa unui așezământ sătesc, de cari puțin gă-sim în satele românești și care să le fi putut da ceva ajutor și îndrumări folosi-toare, neajunsurile și necazurile au înce-put a bate la ușe și a se ivi în măsură tot mai amenințătoare.

Astfel în cele mai multe din satele noastre românești se simte acum, mai mult ca niciodată, lipsa acelor așezăminte și în-toemiri țărănești, cari ar fi fost în stare a pregăti, a îndruma și a organiza popo-rul nostru la țară pentru timpuri grele și cari acum ar fi putut da mână de ajutor multor familii năcăjite și înfundate în ne-voi. Lipsesc acele așezăminte ocrotitoare, cari se numesc *tovărășii sau cooperative*

țărănești și cari azi la alte popoare mai pregătite și mai prevăzătoare decât noi, fac adevărate minuni.

Dacă în fiecare dintre cele trei mii sate românești din Ungaria am fi avut azi tovarășii de credit, bănci sătești cu ma-gazine de bucate bine întemeiate, cu hăr-nicie și cinste conduse, supraveghiate și îndrumate de una sau mai multe centrale, ce și le-ar fi putut înființa însăși tovară-șiile sătești, precum le aflăm la celelalte popoare din țara noastră, — la Unguri, Sași, Sârbi, Croați ș. a. — atunci de bună seama sătenii noștri nu ar suferi azi atâ-tea neajunsuri, precum trebuie să le su-feră, în mare parte din vina lor proprie, în lipsa acestor tovarășii. Dacă sătenii noștri — în loc de a se tânguși și a aștepta ajutor dela alții — și-ar fi dat silința a înțelege de cu vreme, că cea mai bună cale ce duce la bunăstare și fericire, la delăturarea neajunsurilor în timpuri grele, este unirea și înfrățirea puterilor lor propii, ar fi lu-crat cu toții cu chibzuială și cu cruțare la întărirea acestor tovarășii, și azi nu numai că n'ar mai fi înfundați în datorii scumpe pe la cămătari, dar ar fi avut pu-tința a se folosi de împrumuturi ieftine, și-ar fi putut întări economia, iar războiul, care ne-a surprins acum, i-ar fi aflat mai în putere și în stare mai bună. Băncile sătești și celelalte tovarășii ar fi putut avea acum sute de mii coroane fonduri spe-ciale de rezervă pentru ajutorarea celor nenorociți și pentru fel și fel de binefaceri. Să ne gândim numai, că dacă de pildă, înainte de zece ani s'ar fi înființat, nu în toate cele 3000 sate românești, ci nu-mai în 1000 sate, bănci sătești și alte tovarășii, fiecare din aceste bănci ar fi putut aduna până azi, lucrând cu chib-zuială și cinste, pe lângă fondurile de re-zervă neatacabile, câte un fond de ajuto-rare, măcar numai de 500 cor. Prin asta am fi putut avea acum la sate fonduri de ajutorare de cel puțin 500,000 coroane. Câți copii rămași fără tată, câte familii neputincioase nu ar fi putut fi sprijinite din aceste fonduri în timpurile pline de sufe-rințe de acum! Dar să mergem mai de-parte. Să ne gândim numai câte averi strâng tocmai acum în timpurile războiului o anu-mită specie de oameni, negustorii specu-lanți de bucate și de vite, de pe spatele sătenilor, cari lipsiți de organizare și de îndrumare, ba lăsându-se chiar amăgiți cu fel și fel de știri neadevărate, vând bu-catele și vitele lor, în multe locuri cu pre-țuri de tot mici acestor speculanți, cari, apoi la orașe vând aceleaș bucate și vite cu prețuri întreite, păgubind în felul acesta atât pe săteni, cât și pe locuitorii orașelor.

Nu de mult se plângea o gazetă din

Bistrița, că satele de pe acolo sunt inua-date (potopite) de gheșeftari speculanți, cari amăgesc poporul luându-i vitele și bu-catele cu prețuri de nimica și băgând în oameni frica, că dacă nu vor vinde acuma, va veni miliția și le va lua. Tot în zilele din urmă scria „Gazeta Transilvaniei“ că aceste „hiene ale satelor“ își fac menderle și prin satele din jurul Brașovului, folosin-du-se de neștiința oamenilor.

Dacă am avea în satele noastre bănci țărănești cu tovarășii și magazine de bu-cate bine organizate, de bună seamă, că câștigurile mari de zeci de mii de coroane ce le fac azi negustorii speculanți din mun-ca țaranului, ar rămânea în punga noastră. În locul negustorului speculant ar aduna tovarășia sătească bucatele, le-ar vinde mai departe cu preț bun, dar omenesc, iar câ-știgul s'ar împărți tot între săteni.

Magazinele militare, cari dela izbuc-nirea războiului până în prezent, au cum-părat și vor cumpăra încă sute de vagoane de grâu, secară, ovăs, fân și altele, plătind prețuri bune, nu ar fi silite a cumpăra aproape numai dela negustori, ci ar fi cum-părat deadreptul cu vagoanele dela tovară-șiile și magazinele țărănești, iar sătenii s'ar fi ales cu câștiguri frumoase, cari bine le-ar fi prins acum. Apoi acolo, unde se sim-ția lipsa de bucate, mai ales de cucuruz, tot tovarășiiile sătești, fiind bine pregă-tite, ar fi putut aduce câteva vagoane de cucuruz pentru a le împărți între cei lipsiți, chiar pe așteptare, alinând astfel foamea multor oameni și copii, ai căror frați și părinți au plecat la războiu.

Vedem dară că, dacă poporul nostru dela sate are să îndure azi o sumedenie de neajunsuri și necazuri, nu este numai războiul de vină, ci o mulțime de împre-jurări. Greșelile, nepregătirea, lipsa de or-ganizație din trecut, — care organizare da-tori eram să o înfăptuim încă cu zeci de ani înainte, — ne-au găsit la sate economi-cește, în mare parte, nepregătiți și slă-biți. Și slăbind puterile materiale, sim-țim acum lipsurile mai îndesat, ca dacă am fi fost bine pregătiți și organizați.

Să facem, cum am zis mai sus, numai o mică asemănare, între poporul nostru și poporul săsesc, în ce privește organi-zarea tovarășiiilor sătești și vom stă uimiți văzând, cât de bine sunt organizați și pre-gătiți Sașii, și cât de slab suntem orga-nizați noi. Este adevărat însă, că popo-rul săsesc a trăit în împrejurări mai priel-nice decât noi. Cei vr'o 200 mii de Sași din Ardeal, prin muncă stăruitoare și cu-minte, începută cu aproape 40 ani înainte au ajuns să aibe până la începutul anului acesta 184 bănci sătești sistem Raiffei-sen cu 15,985 membri. Din acestea au pre-

zentat socotelile lor pe anul 1913 în total 177 bănci sătești, cari arată fonduri de rezervă de 1 milion 444 mii 528 coroane 63 bani, adică aproape un milion și jumătate coroane. Câștigul curat a fost aproape 193 de mii coroane, Suma de punerilor spre păstrare a întrecut 10 milioane. Mai au Sașii la sate și 59 tovarășii de consum (prăvălii) cu 3549 membri.

Dela aceste prăvălii de consum sătenii sași își cumpără toate cele trebuincioase în casă, cu prețuri moderate, iar la sfârșitul anului fiecare cumpărător mai capătă din câștigul tovarășiei o bună parte în bani gata. Așa s'au împărțit, la sfârșitul anului 1913, între membri cumpărători 14,930 coroane. Marfă s'a vândut între săteni de 1.095,976 cor. 52 fileri, va să zică de peste un milion cor. Tovărășia de consum din Turnișor a vândut de pildă în anul 1913 marfă de 41 mii 499 cor. 30 bani și a mai împărțit între cumpărători din câștig 635 cor. 55 bani. Mai au Sașii 5 tovarășii pentru vânzarea vinului cu o centrală în Mediaș, o tovarășie de moară și 4 despărțăminte pentru asigurarea vitelor pe lângă băncile sătești. Tovărășiile de consum își au Centrale lor deosebită în Sibiiu, dela care capătă marfă, iar în scopul supravegherii și îndrumării tuturor băncilor și tovarășiiilor sătești și în scopul asigurării de împrumuturi ieftine, Sașii au înființat încă în anul 1886 o Tovărășie centrală în Sibiiu, care este mama și ocrotitoarea tuturor băncilor și tovarășiiilor sătești. Prin mijlocirea acestei Centrale băncile sătești ale Sașilor au căpătat până acum împrumuturi de tot ieftine dela „Sparkassa“ din Sibiiu în sumă de peste 6 milioane coroane, iar membri săteni căpătau împrumuturi ieftine dela băncile sătești cu 7 și 7 și jum. procente dobândă la sută.

Noi Români suntem de 15 ori mai mulți decât Sașii și ar trebui să avem de 15 ori mai multe tovarășii sătești decât ei. Toate tovarășiiile sătești ale Sașilor alipite Centralei din Sibiiu ating împreună cu subcentralele lor numărul de 252 cu 19,728 membri. Prin urmare noi ar trebui să avem de 15 ori mai multe adică 3780 tovarășii, chiar câte două sau trei într'un sat, cum au Sașii.

Dar noi, — durere, — nu avem nici măcar două sute de tovarășii sătești, în loc de trei mii șapte sute! Și și acelea pe cari le avem sunt în parte tare depărtate una de alta; unele nici nu știu chiar că există și celelalte.

Aceste adevăruri cred că ne înfățișează prea deajuns înaintea ochilor starea neprielnică în satele noastre. Am rămas tare înapoi!

Iată de ce tocmai în cele mai multe din satele noastre găsim azi cele mai mari mizerii, cele mai multe necazuri și lipsuri, cari amenință pe multe familii de ale sătenilor noștri cu foamete și slăbire totală.

Aceste suferințe să ne fie de învățătură pentru viitor și să nu mai întârziem a ne uni puterile, înființând bănci sătești și alte tovarășii.

Ne trebuie în viitor mai multă putere de voință. Să ne aducem aminte și să nu uităm versul multgrăitor din hora tovarășiiilor țărănești, care spune:

„Prin voință la unire,
Prin unire, la desrobire,
Căci unirea multe poate,
Prin unire se fac toate“.

Nicotae Iancu.

Mersul războiului.

In întreagă Polonia rusească, — atât la nord de către Prusia orientală, cât și spre sud până în dreptul Cracoviei, — s'au dat lupte vehemente în zilele trecute. Rezultatul de până acum a fost ocuparea orașului rusec Lodz și respingerea trupelor rusești în mai multe locuri. In aceste lupte iau parte armatele austro-ungare și germane laolaltă, cari acum urmăresc pe Ruși. Ca o urmare a acestei învingeri la Lodz să crede, că Rușii nu vor mai putea da năvală asupra în partea Poloniei de către Cracovia și în Galiția.

In Carpați se dau lupte și ciocniri singuratice prin unele ținuturi ale comitatelor de către granița Galiției. Rușii au fost însă respinși — după cum spun telegramele oficiale — în mai multe rânduri. Dar, se vede, că trupele rusești sunt de părere, că în Ungaria n'ar fi armată destulă, spre a se apăra contra lor, altcum n'ar năvăli mereu peste granița Ungariei.

Din Prusia orientală nu e nimic deosebit. In Polonia de nord trupele noastre stau aproape de Ruși, cari s'au așezat în poziții întărite la ost de râul Miaga. Luptele în jurul orașului Lawic durează. In Polonia de sus trupele austro-ungare unite cu cele germane au pornit cu succes o nouă ofensivă contra Rușilor.

Despre luptele din Serbia se vestește că se poartă cu înverșunare. După ocuparea Belgradului, trupele noastre au voit să înainteze mai departe. Dar Sârbii s'au împotrivit mereu, bagseamă vor fi primit ajutor rusec. Acum armata noastră se grupează din nou și face pregătiri de atac.

Luptele din Franța și Belgia nu prezintă schimbări deosebite. Din Belgia se vestește timp nefavorabil, care încă împiedică o acțiune mai mare. Se pare însă, că Francezii ar vrea să dea o năvală mai mare în spre Alsația și Lorena.

Inaintarea din zilele trecute a armatei noastre în Serbia, a produs fierbere în țările balcanice. La asta au contribuit și puterile din Tripla-Înțelegere, cari au propus Greciei să sară în ajutorul Serbiei cu 80—100 mii de soldați. Grecia a răspuns, că nu poate face aceasta, până când nu știe ce ținută observă Bulgaria și România. Despre Bulgaria se susține, că ea ar fi declarat, că rămâne neutrală. (In acelaș timp face noi asentări cu ceice au scăpat odată de armată, ca la noi.) România a declarat, că ea intră în acțiune numai pentru apărarea intereselor ei, iar până atunci stă neutrală. — Tot asemenea și Italia declară că stă neutrală, întrucât interesele ei n'ar fi atacate de oarecare împrejurări. Iar pentru siguranță a luat toate măsurile militare necesare, dupăcum a declarat de curând în cameră prim-ministrul italian.

De încheiere mai amintim, că în timpul din urmă unele foi străine dela noi încep a învinovăți gazetele românești de aici, fiindcă nu scriu contra foilor din România, cari agită contra Monarhiei. La aceasta din parte-ne răspundem: Noi nu suntem în măsură a controla ce scriu foile din România, deoarece nu le primim. Ne miră însă un lucru: De unde știu foile străine, ce scriu foile din regatul vecin? Sau să credem, că pentru redacțiile dela gazetele concetățenilor noștri, foile din România au liberă trecere?

Știri și telegrame sosite Vineri și Sâmbătă în 4 și 5 Decembrie n.

Luptele cu Sârbii.

Budapesta, 4 Decembrie. Dela biroul de presă al prim-ministrului se comunică: Inaintarea noastră peste râul Colubara a silit pe dușman să predea fără nici-o lupta Belgradul, a cărui întărituri se aflau în partea nordică a orașului, ca să nu expună prea mult armata de apărare a fostei capitală, armată, care ar fi căzut în prinoarea noastră.

Trupele noastre au pătruns în oraș prin partea de sud-vest venind dinspre Sava și au ocupat înălțimile dinspre sud ale Belgradului.

Imediat ce orașul evacuat (părăsit) a fost ocupat, s'au luat măsuri ca edificiile publice, precum și palatele legațiilor austro-ungare și germană să fie întărite cu posturi militare.

Pe celelalte părți ale frontului s'au dat eri numai ciocniri mai mici, deoarece dușmanul e în retragere, iar trupele noastre înaintează cu greu pe drumurile desfundate; am făcut prizonieri 200 de oameni.

Budapesta, 4 Decembrie. Eri am luat în stăpânire Belgradul în mod solemn. — In partea nordică a frontului trupele noastre înaintează fără a li se opune nici o rezistență; am făcut prizonieri 300 de Sârbi. Trupele noastre, cari înaintează spre sud și spre vest d la Arangelovac stau față în față cu însemnate puteri dușmane cari caută să asigure retragerea armatei sârbe îndreptând în contra noastră atacuri vio-

lente; noi însă am respins toate aceste atacuri. —
General Potiorek.

Luptele în Galiția și Polonia rusească.

Budapesta, 4 Decembrie. Ziua de ieri a decurs în liniște atât în Carpați cât și în Galiția și Polonia de sud. In Polonia de nord luptele continuă încă. — General Höfer, locțiitorul șefului de stat major.

Budapesta, 4 Decembrie. In jurul pasurilor din Carpați nu s'au dat azi lupte mai importante. Dușmanul se retrage atât din comitatul Șaroș, cât și în Zemplin, astfel, că până azi numai o mică parte din aceste două comitate se mai află în mâinile Rușilor.

Luptele Germanilor cu Francezii, Englezii și Rușii.

Budapesta, 5 Decembrie. Marele cartier general german comunică oficial cu data de 4 Dec.: Am respins atacurile Francezilor îndreptate în contra trupelor noastre din Flandra.

Deasemenea l'am respins pe dușman spre sud dela Altkirch, unde Francezii au suferit pierderi însemnate.

Pe câmpul de operații dela ost, spre ost dela lacurile mazuriene, am respins mai multe atacuri de-ale Rușilor cauzându-le mari pierderi.

In Polonia ofensiva noastră înaintează normal.

Războiul cu Turcii.

Constantinopol, 5 Decembrie. Marele cartier general otoman anunță oficial cu data de 4 Decembrie: Trupele turcești au avut mari succese pe valea râului Ciorna. Amănunte lipsesc.

Duminecă și Luni.

Luptele în Sârbia.

Budapesta, 6 Decembrie. Dela biroul de presă al prim-ministrului se comunică oficios: Luptele ce se dau spre vest și sudvest dela Arangelovac sunt foarte îndârjite și pline de pierderi, dar până acum nu s'a dat lupta hotărâtoare. Alaltăeri am luat mai mult de 600 Ruși prizonieri.

Luptele contra Rusiei.

Budapesta, 6 Decembrie. In Carpați nu s'au dat nici alaltăeri lupte mai însemnate. — In Galiția vestică lângă Tymbark se desfășură pentru noi lupte mai mici cu succes. — In Polonia de sud starea e neschimbată. — In Polonia nordică lupta durează. — Generalmajor Höfer.

Luptele Germanilor.

Berlin, 6 Decembrie. Din marele cartier general german se comunică oficios: In Flandra și spre sud de Metz am respins alaltăeri atacurile Francezilor. — In Labasse, în pădurile Argonne și spre sudvest dela Altkirch trupele noastre au înaintat. — In spre ost dela lacurile mării sunt în curgere lupte favorabile pentru noi; aici am făcut 1200 prizonieri ruși. — In Polonia operațiunile noastre sunt în curgere.

Răsboiul Turcilor.

Constantinopol, 6 Decembrie. Din cartierul turcesc se comunică: Trupele turcești, cari luptă în ținutul dintre Tschoroch și Adzar, au câștigat învingeri. In partea nordică am înaintat până la Adzar și spre ost de Batum. In ost am ajuns la Ardachan. Spre vest dela Ardachan s'a dat o luptă, în care trupele noastre au cuprins un număr mai mare de arme și mașini de pușcat. Rușii au fugit în spre Ardachan.

Luptele în Galiția și în Polonia rusească.

Budapesta, 7 Decembrie. In Polonia rusească luptele decurg favorabil pentru aliați.

Trupele noastre și cele germane au atacat pe Rușii, cari înaintaseră în Galiția de vest. Au fost făcuți prizonieri 2200 de Ruși cuprinzând și ceva muniție.

In Carpați s'au dat numai lupte parțiale. Rușii, cari pătrunseseră în Besch'izi au fost respinși, făcând 500 Ruși prizonieri. — General Höfer.

Luptele în Sârbia.

Budapesta, 7 Decembrie. Oficios se comunică: Spre sud dela Belgrad trupele noastre câștigă teritoriu. Spre vest dela Arangelovac și Milanovac dușmanul a primit noi trupe și acum urmează atacul spre vest.

Pe teritoriul ocupat de trupele noastre, care teritoriu l-am găsit prădat cu totul, încep locuitorii refugiați a se întoarce acasă. Noua administrație în Belgrad și-a început activitatea.

Răsboiul Turcilor.

Constantinopol, 7 Decembrie. Cartierul turcesc comunică: Trupele engleze, cari au fost sosit de curând, au încercat să atace pozițiile noastre dintre riul Tigru și canalul Suvoja, dar au fost bătute. Armata turcească a cuprins dela Englezi o mașină de pușcat și multă muniție.

Luptele Germanilor.

Berlin, 7 Decembrie. Murele cartier german comunică: Germanii au evacuat localitatea Vermelles, care se află spre nord dela Bethune. Evacuarea s'a făcut din punct de vedere static, deoarece susținerea ei ar fi costat jertfe zălar-

nice de sânge. Edificiile din numita localitate au fost aruncate în aer cu prilejul evacuării. Trupele germane s'au retras într-o poziție bine întărită din apropierea localității Vermelles. Francezii n'au fost în stare să-i urmărească. — Spre vest și sud-vest dela Altkirch Francezii au încercat un atac contra Germanilor, dar fără succes. Au avut pierderi mari.

De altminterlea Germanii stau bine. Pe frontul dela vest nu s'a ivit altceva de semnalat. De asemenea la ost și în Polonia de sud.

Ieri după amiază trupele germane au cuprins orașul Lodz. Rușii, cari au suferit pierderi mari, sunt în retragere.

Marti și Mercuri.

Luptele din Galiția și Polonia rusească.

Budapesta, 8 Decembrie. Dela biroul de presă al prim-ministrului se comunică următoarele: Luarea orașului Lodz, care e un mare succes al ofensivei armatelor aliate, a produs o adâncă bucurie. Comunicatul de zi al marelui cartier general spune următoarele cu privire la luptele din jurul orașului Lodz:

De pe câmpul de operații dela vest precum și de pe teritoriul din ostul lacurilor mării n'am primit nici o știre mai însemnată. — Respingând pe Ruși în luptele îndelungate date în Polonia de nord, precum și în jurul orașului Lodz, am înfăptuit un mare succes. Orașul Lodz e în mâinile noastre. Încă nu s'a putut face o controlă asupra rezultatelor acestor lupte din cauza întinsului front. Pierderile Rușilor sunt fără îndoială foarte mari. Încercările Rușilor de a sări în ajutorul trupelor lor strămtorâte în Polonia de sud le-au zădărnicit atacurile austro-ungare și germane, atacuri cari au fost îndreptate contra inamicului spre sud-vest dela Pietrkow.

Budapesta, 8 Decembrie. »Budapesti Tugositó« anunță: Inamicul, care năvălise în comitatele Șaroș și Zemplin e pretudindenea în retragere respins fiind de trupele noastre. Aceste din urmă au pătruns prin mai multe locuri pe teritoriul galițian, iar în patrie numai puține comune se mai află în mâinile Rușilor. Apariția unei coloane mai mici de Ruși la Toronya în comitatul Maramurăș nu prezintă nici o însemnătate mai mare.

Budapesta, 8 Decembrie. Luptele pentru sorții hotărâtori continuă încă pe câmpul de operații rusec. Trupele aliate, germano-austro-ungare, cari au atacat puterile rusești, ce înaintau spre nord-vest peste Novoradomsk le-au bătut pe aceste din urmă pe teritoriul, ce se întinde spre sudvest dela Pietrkow, în timp ce trupele nemțești i-ausilit pe Ruși să se retragă.

In Galiția de vest încă se desfășură lupte mai mari, a căror sorți de izbândă nu s'au hotărât însă până acum. Trupele noastre și cele germane au prius iarăș pe acest front cam 1500 de Ruși.

In Carpați continuă luptele. Pe unele locuri inamicul și-a retras iarăș trupe mai însemnate înspre piscurile munților. — General Höfer, locuitorul șefului de stat major.

Budapesta, 9 Decembrie. Vehemența luptelor din Galiția de vest e ceva mai pronunțată. Trupele noastre, cari au luat acum ofensiva și din partea vestică, l'au scos pe dușman și din pozițiile, pe cari acesta le ocupase la Dobceyev-Wielizka. Ofensiva noastră continuă încă. Numărul prizonierilor, pe cari i-am făcut încă nu se poate constata. Până acum am espedat mai mult de 5000 de soldați prizonieri, printre cari 27 de ofițeri. — In Polonia, pe teritoriul, care

se întinde spre vest dela Pietrow, trupele noastre și cele germane au respins pretutindeni atacurile repeșite ale Rușilor. — In Carpați n'a obvenit nimic de semnalat. — General Höfer, locuitorul șefului de stat major.

Luptele în Serbia.

Budapesta, 9 Decembrie. Noua grupare se face în regulă, după un anumit program. Am respins unele încercări de ale dușmanului de a împiedeca această grupare și i-am cauzat pierderi simțitoare. Spre sud dela Belgrad ofensiva noastră înaintază sub bune speranțe. Aici am făcut prizonieri 14 ofițeri și 400 de soldați.

Luptele Germanilor.

Budapesta, 9 Decembrie. Din marele cartier german se comunică oficios cu ziua de 8 Decembrie: Fe frontul din Flandra pământul stricat de multele ploii din timpul din urmă, pun mari piedeci înaintării trupelor noastre. Eri am înaintat ceva spre nord dela Arras. — Spitalul militar din Lille a ars eri, de sigur în urma vre-unei incendieri (puneri de foc).

Nu corespunde stării faptice știrea, pe care au răspândit-o Francezii, că ei ar fi înaintat în pădurile Argonice. A trecut o bună bucată de vreme, decând ei n'au mai atacat pe acest teritoriu. Noi din contra câștigăm teren încetinel, dar incontinuu. La Malecourt, spre răsărit dela Varennes am ocupat eri un punct de sprijin de al dușmanului. Aici am făcut prizonieri 150 de soldați și mai mulți ofițeri. Eri am respins atacurile Francezilor îndreptate în contra pozițiilor noastre din ostul orașului Nancy.

De pe câmpul de operații dela ost, dela hotarul Prusiei ostice nu ni-a sosit nici o știre mai însemnată. In Polonia de nord trupele germane sunt pe urma Rușilor, cari se retrag spre ost și sudost dela Lodz. Afară de pierderile mari ale Rușilor anunțate eri, am mai luat dela ei cam 5000 de prizonieri și 16 tunuri dimpreună cu lăzile lor de muniții.

In Polonia de sud n'a avut loc vre-un eveniment mai însemnat.

Răsboiul Turcilor.

Constantinopol, 9 Decembrie. Din cartierul turcesc se comunică cu ziua de 8 Decembrie: In ținutul Adzaz au avut loc noi ciocniri între noi și Ruși, ciocniri cari s'au sfârșit în favorul nostru, deoarece am luat dela dușman un tun și o mulțime de bombe, arme și alte muniții; Rușii au întrebunțat gloanțe dum-dum. Atacul Rușilor pe hotarul turcesc spre nord dela Vanilee a rămas fără succes. Din contra trupele noastre, cari înaintaseră în direcția localității Revandus, au ocupat Sandabulcas-ul, care e situat la 70 de kilometri dela granița turcească și e o însemnată poziție a Rușilor în ținutul Asserbeidzar.

Știri și telegrame

sosite până Joi seara la încheierea foii.

Luptele în Polonia rusească și în Galiția.

Budapesta, 10 Decembrie. Dela biroul de presă al prim ministrului s'au trimis următoarele știri oficioase: In Galiția de vest ofensiva noastră e în curgere. Pe frontul sulic din Polonia e liniște. — Atacurile neîncetate ale dușmanului în ținutul dela Pietrikow n'au isbutit ca și până acum, în urma rezistenței armatelor noastre aliate. In ultima săptămână, după știrile primite, numai trupele noastre au făcut 2800 prizonieri Ruși. — Mai sus în Nord, Germanii își continuă cu succes operațiile lor.

General Höfer.

Luptele Germanilor.

Berlin, 10 Decembrie. Din marele cartier german se comunică: Spre vest dela Reims trupele noastre au fost silit să bombardeze și aprindă Pecherie Ferme, deși acolo era pus un steag de pace; dar s'a fost constatat fără îndoielă, că după o zidire Francezii ar fi așezat tunuri grele. — Atacurile Francezilor în ținutul dela Souain, localitățile Varennes și Vanquais în partea ostică a pădurilor Argonne, le-am respins înapoi cauzând mari pierderi dușmanului. În pădurile Argonne însuși am câștigat teren în diferite locuri, făcând și prizonieri. — În luptele spre nord dela Nancy, Francezii au avut mari pierderi; pierderile noastre au fost puține.

Rusia și popoarele ei.

În scurgerea anilor monarhia noastră privea tot mai îngrijată la uriașul, care se întindea în coastele ei, dincolo de apa Prutului, la marea împărăție rusească. Ori ce apropiere față de această țară vede că e zadarnică și în timpurile din urmă nu aștepta altceva decât să fie piept cu focul oțelului acestui uriaș, când va porni să rupă zăgăzurile granițelor. Și iată că am fost sortiți să ajungem vremurile acele; uriașul a pornit cu milioanele lui de brațe, dar voinicii noștri până acuma au știut să-l țină bine în loc și să trimeată la patru vânturi multe din multele lui regimente. Spre a-l cunceaște mai bine, dăm cetitorilor noștri o descriere a imperiului ruse.

Impărăția Țarilor, Rusia, se mărginește la răsărit cu munții Urali și marea Caspică, la apus cu Norvegia, Suedia, marea Baltică, Germania, Austro-Ungaria și România; la miază-noapte cu Oceanul înghețat de Nord și la miazăzi cu Marea Neagră, munții Caucaz și marea Caspică. Rusia cuprinde mai mult de jumătate din Europa. Ea are o suprafață (întindere) de 5 milioane 390 mii de kilometri pătrați și o populație de 133 milioane 850 mii de locuitori. Pământul Rusiei este locuit de diferite popoare. Rușii cari formează trei din patru părți ale împărăției, locuiesc în mijlocul țării, dela marea Baltică până la marea Neagră. Rușii sunt de neam slav și se împart în *Rușii-mari*, *Rușii-mici* și *Rușii-albi*. Mai locuiesc apoi populațiuni de rasa galbenă ca: *Laponii* și *Samozii* în partea de miază noapte și apus, dintre cari cei mai mulți sunt pribegi, ca cortorarii noștri; apoi *Tătarii* și *Mongolii* în partea de miazăzi și apus.

Germanii locuiesc în provinciile Baltice și în Polonia. Lituanii (o veche populație slavă) trăiesc la apus; Oveții, în număr de aproape 6 milioane trăiesc mai ales în Polonia; Românii trăiesc în Basarabia și peste Nistru.

În Rusia trei din patru părți se țin de biserica ortodoxă al cărei cap este Țarul. Mai sunt și alte religii ca cea catolică, protestantă, mohamedană, evreică și altele; apoi foarte multe secte religioase. Rusia formează o monarhie absolută, al cărei cap este Țarul, căruia Rușii i se închină ca lui Dumnezeu și îl numesc *tătucilor*.

În familiile rusești tatăl este cel atotputernic; el poruncește chiar și fiului cel căsătorit. În satele rusești domnește sărăcie mare. Țăranii mănâncă rar de tot carne, mai mult pâine neagră și pește sărat. Rușii sunt oameni harnici și foarte evlavioși. Învățătura e însă puțin răspândită la ei.

În încercarea aceasta turbată, când aproape tot ce produce o țară se strânge pentru milioanele de luptători, desigur că țăranii Rusiei vor blestema amarnic acest războiu. Dacă în vreme de pace trăiesc în sărăcie și lipsă, ce va fi însă acum când nici bucățica de pâine neagră nu o vor mai avea pe masă? E greu de a pătrunde cu gândul...

Știri din România.

— Ministrul domeniilor Constantinescu, ministrul lucrărilor publice Angelescu și directorul general al căilor ferate române Cotescu au lucrat la stabilirea unui program pentru transportul repede al peștelui, lemnului și alte mărfuri de prima necesitate.

— Senatorul Argentoianu a ținut o interesantă conferință la »Cercul de studii al conservatorilor«. A vorbit despre situația actuală, în tregirea neamului și despre alte chestii importante. La sfârșit a propus ca pentru strângerea rândurilor conservatoare să revie la ideea prânzurilor prezidate de câte-un fruntaș. Primul să-l prezideze dl Marghiloman, unde i se va da ocaziunea să rostească un discurs important; al doilea prânz să fie prezidat de dl Filipescu.

— Secțiunile »Ligii Culturale« se solidarizează cu »Acțiunea Națională«.

— Ministerul de lucrări publice a dat voie unui expeditor bulgar să treacă prin țară 12 vagoane cu tutun pentru Austro-Ungaria.

— Reprezentantul Bulgariei la București a dat asigurări prim-ministrului român Ionel Brătianu, că Bulgaria nu va ataca România, chiar dacă aceasta ar intra în acțiune. Ministrul bulgar a lăsat însă să se înțeleagă, că după războiu, Bulgaria dorește regularea graniței româno-bulgare.

— Pentru sporirea numărului rezerviștilor, ministrul de războiu a luat hotărâre, să mai viziteze odată pe aceia, cari au scăpat de armată în anii 1909—1914. Adecă fac noi asentări pentru cei scăpați în ultimii 6 ani. (La noi de pildă sau făcut aceste asentări pe 12 ani înapoi).

— Generalul german von der Goltz, fostul guvernator al Belgiei și reorganizator al armatei turcești, în trecerea lui spre Constantinopol s'a oprit Marți la București, unde a fost primit în audiență de regele Ferdinand. Generalul Goltz a adus regelui Ferdinand o scrisoare a împăratului Wilhelm.

— Din București se anunță trista veste, că inflcăratul român macedonean Dr. A. Leonte a încetat din viață.

Știri diferite.

— După unele știri din Petersburg, Germanii fac mari pregătiri pentru apărarea Berlinului. Întăriturile cele mai strașnice vor fi curând gata, unde vor fi așezate tunuri mari.

— Hoțiile săvârșite de unii negustori, cari vând mărfuri armatei, au fost desvelite de deputatul Rakowszky într'o ședință a parlamentului ungar. Prim-ministrul Tisa a condamnat pe acești criminali, cari fac atâtea pagube patriei în aceste timpuri grele.

— Marele scriitor rus Maxim Gorki este de prezent șeful unui spital al »Crucei Roșii« din Moseva.

— Ministrul de interne Sándor e trimis o ordinațiune tuturor sedriilor (scaunelor) orfanale, ca copiii minori rămași orfani după părinți căzuți în războiu să fie cu deosebită atenție ocrotiți și îngrijiți.

— Se anunță din Atena (capitala Greciei) că guvernul Turciei a oprit pe toți supușii statelor din Tripla-Înțelegere de a părăsi pământul turcesc, afară de femei și tineri sub 18 ani.

— La Peking (capitala Chinei) s'a întrunit o comisie compusă din Chinezii și Japonezii pentru a delătura neînțelegerile ivite între China și Japonia.

— Germanii din Argentina au dăruit pentru scopurile războiului suma de 750 mii de mărci.

— Generalul de infanterie Frank, care a comandat trupele la luarea Belgradului, a fost decorat cu Crucea mare a ordinului Leopold.

— Guvernatorul provinciei ocupate de Japonezi, Cingtau, a fost numit baronul Furmachi.

— Se știe că contele Tisza nu peste mult va trece la conducerea afacerilor externe (din afară) ale Monarhiei, în locul ministrului de externe Berchtold.

— Guvernul francez a publicat o »Carte galbenă«, în care dă documentele diplomatice, ce s'au purtat între diferitele guverne înainte de izbucnirea războiului. Foia germană »Vossische Zeitung« din Berlin zice, că scopul acestei cărți este să documenteze că Germania a provocat războiul.

— După o știre din Paris, moștenitorul de tron al Germaniei a declarat unui ziarist american, că războiul nu a fost voit de Germania care nu luptă decât pentru existența sa. Moștenitorul a spus, că nu e partizan al războiului, iar pretinsul militarism german nu e decât o invenție (iscodire) a Angliei pentru a atâta lumea împotriva Germaniei.

— Conducerea legației germane (ministru german) în Roma a fost incredințată prințului Bülow, fostul cancelar al Germaniei. (Prințul Bülow e căsătorit cu o Italiană și se bucură de trecere în Italia, prin urmare să sperăm că cu atât mai bine va putea reprezenta interesele Germaniei).

— Foia italiană »Gazeta de Popolo«, după știrile primite din Paris, — spune că orașul francez Reims ar fi suferit până acum din cauza războiului pagube de 350 milioane franci. Nici o parte a orașului n'a scăpat nebombardată de tunurile germane.

— Foia engleză »Morning Post« aduce din Petersburg știrea, că generalul rus Rennenkamp a fost pus în disponibilitate (adecă i-a luat comanda), deoarece a întârziat două zile cu încunjurarea Germanilor într'o luptă din zilele trecute în Polonia rusească, prin ceace Rușii au pierdut lupta.

— Foia engleză »Daily Mail« aduce știrea, că guvernul englez a primit o telegramă din Petersburg, în care guvernul rusesc anunță, că starea Sârbilor e foarte critică din cauza înaintării trupelor austro ungare.

— Anglia a pus în construcție (lucrează) încă 15 dreadnoughturi (așa se numesc cele mai mari vapoare de războiu), cari vor fi gata pe sfârșitul anului 1915.

— Din Berlin se vestește, că împăratul Wilhelm al Germaniei îmbolnăvindu se, a fost nevoit să și amâne plecarea pe câmpul de luptă. Cu toate aceste împăratul primește zilnic în Berlin rapoartele marelui său stat major.

— Guvernul sârbesc de sub prezidenția lui Pasić a demisionat. Cu compunerea noului guvern a fost însărcinat tot Pasić. În noul guvern sunt reprezentate toate partidele politice sârbești.

— Guvernul portughez a demisionat formându-se un guvern național.

— Foile turcești sărbătorec venirea generalului german Goltz, care este reformatorul armatei turcești.

— Presa bulgară protestează cu tărie contra autorităților române, pentru că opresc trecerea prin România a mai multor mărfuri destinate pentru Bulgaria. (După cât se știe e vorba de mai multe vagoane cu muniție pentru Bulgaria, pe cari România nu le lasă să treacă în Bulgaria).

— Feldmareșalul Hindenburg, comandantul armatei germane contra Rusiei, a luat

măsurile de lipsă ca toate trupele sanitare să aibe câni de armată, cari să caute perănții pierduți de trupe.

— Primul vapor mânat cu electricitate a fost lansat în apele Mării zilele trecute de către Americani. Vaporul acesta e unul dintre cele mai mari super-dreatnochturi americane.

— Guvernul francez a luat hotărîrea să închidă toate prăvăliile germanilor și supușilor austro-ungari din Franța.

Călimdarul Poporului pe 1915

va fi gata în anul acesta numai în luna lui Decembrie, aproape de Crăciun. Aceasta amânare am făcut-o anume, din cauză, ca să putem aduce cele mai din urmă știri despre războiu până la sfîrșitul anului.

De aceea ne adresăm către toți cetitorii noștri, atrăgându-le atenția, ca să nu-și cumpere călimdar până când nu vor vedea „Călimdarul Poporului”, care va cuprinde toate amănuntele despre războiul din anul acesta, dimpreună cu cele mai interesante chipuri răsboinice etc. etc.

Cine a văzut și a cumpărat călimdarul nostru în anul trecut, s'a putut din destul convinge despre cuprinsul lui bogat, astfel că orice vorbă e de prisos. Mai amintim numai atât, că în anul acesta călimdarul nostru iarăși va surprinde pe oricine prin bogăția lui, în comparație cu prețul aproape de nimic: 40 bani pro-exemplar și 5 bani porto.

Alte amănunte asupra călimdarului vom publica la timpul său. Fi-ți deci în așteptare până ce apare „Călimdarul Poporului” pe 1915. Tot așa spuneți și la alți cunoscuți!

Ținuta Italiei.

Joia trecută (3 Decembrie n.) în Roma s'a deschis parlamentul italian. Un consiliu de miniștri s'a ținut înainte de deschidere sub președinția primului ministru Salandra, în care s'a desbătut proiectele (planurile de lege) pentru aprovizionarea și pregătirea armatei italiene.

În ședința camerei, — după ce președintele a vorbit în termeni înduioșători despre pierderea bărbaților de stat San-Giuliano și Visconti-Venosa, — prim-ministrul Salandra a ținut un discurs de mare însemnătate politică. Dăm și noi o parte din discursul prim-ministrului italian.

„După izbucnirea războiului european, — zice prim-ministrul Salandra, — guvernul italian a fost silit să se pronunțe, dacă legăturile noastre diplomatice ne silesc să luăm parte la războiu. După consfățuri temeinice guvernul a ajuns la adevărata convingere, că *Italia nu e obligată (nu e datoare) să ia parte la acest conflict*, și astfel guvernul italian a găsit de cuviință să declare neutralitatea țării. Însă această neutralitate trebuie să fie strict expectativă (gata la orice împrejurări), energică, puternică și gata pentru alte măsuri la caz de lipsă. (Aprobări din toate părțile. Intreaga cameră să ridică în picioare aplaudând pe vorbitor).

„Cel mai de căpetenie gând al guvernului a fost și va fi să țină armata și marina în cea mai deplină pregătire. (Aprobări din toate părțile).

„Italia, care nu nizește să oprească (asuprească, amenințe) pe alții, se simte obligată a-și organiza apărarea și întrebunțând toate mijloacele ce îi stau la îndemână, să se înarmeze cu energie, spre a nu fi ea oprămată. Guvernul roagă parlamentul să aprobe de urgență toate măsurile de lipsă.

„Ne-am face o iluzie (gândire) primejdioasă, — zice mai departe Salandra, — dacă am crede

că nu va mai fi nevoie să facem toate pregătirile excepționale (aprobări). Azi să înceteze orice lupte politice interne; azi e de lipsă, — atât în vorbe cât și în fapte, — să se manifesteze solidaritatea (ținerea laolaltă) națiunii italiene. (Aprobări îndelungate). Vremurile de azi ce un guvern sigur în lucrările sale. Dacă parlamentul ne dă forța și siguranța de lipsă, noi vom putea suporta marea însemnătate a răspunderii noastre și vom putea îndeplini aceea muncă hotărîtoare, căreia îi vom consacra întregă energia puterilor noastre pentru apărarea intereselor patriei și pentru asigurarea soartei viitoare a Italiei”. (Aprobări și aplauze sgomotoase. Deputații se ridică dela locurile lor făcând ovații călduroase prim ministrului și urări înflăcărâte Italiei).

Din cameră prim-ministrul Salandra a trecut la senat, unde a repetat declarațiunile făcute în parlament.

Discursul prim-ministrului Salandra a fost viu discutat în toate cercurile politice ale Italiei și atât opoziția precum și partidele cealalte au aprobat declarațiunile prim-ministrului.

Știrile Săptămîinii.

Sibiu, 10 Decembrie n.

Concertul dat în favorul „Crucei Roșii”. Vineri în 4 Decembrie n. s'a dat în teatrul orașenesc din loc concertul anunțat în favorul „Crucei Roșii”. Un public numeros și ales s'a adunat ca să-și dea obolul pe seama acestui așezământ, care, în vremile noastre tulburi, e chemat să aducă mângâiere fraților noștri răniți pe câmpul de războiu. Concertul a fost aranjat de «societatea altarului» prezidată de abatele catolic din loc prințul Hohenlohe. Cu toate aceste, toate trei naționalitățile din loc și-au dat concursul lor la reușita acestei seri. Prințul *Hohenlohe* a expus în limba germană întâiu, apoi în cea maghiară, câteva idei despre Crucea Roșie, iar deputatul sas *Emil Neugeboren* a arătat cum învinge războiul sentimentele celui mai rece egoism. Poeziile ocazionale recitate de Doamna *Bod Persz Katinka* au avut darul să încălzească mai ales inimile compatrioților noștri maghiari. Artiștele noastre *Dșoara Ana Voileanu* și Doamna *Veturia Triteanu* au vorbit direct.... muzelor. Admirăm prestațiunile de înaltă artă superioară ale Doamnei *Triteanu* și ale *Dșoarei Voileanu*. De sigur dânsule au oferit publicului tot ce se poate da ca artă și interpretare. Un lucru trebuie se observăm: până când ceilalți debutanți au atins în punctele lor și coarde naționale, distinsele noastre artiște s'au ridicat mai pre sus de hotarele înguste ale artei naționale, plutind în imperiul artei pure. — Colo departe însă într'un șanț din câmpiile Galiei vedeam murind un ostaș cu pieptul sfârticat de gloanțe și dându-și suflul el zărea într'o viziune satul său și auzia freamătul dulce al doinei, ca un ecou îndepărtat.....

Cronicar.

O româncă din Brașov, — cântăreață la opera din Viena. Dupăcum suntem informați, domnișoara *Haretia Nemeș*, româncă din Brașov, absolventă a Conservatorului din București și eleva dlui A. Popovici, a fost angajată definitiv ca cântăreață la opera din Viena. *Dșoara H. Nemeș* în rolurile avute până acum a dobândit cele mai strălucite succese.

Darurile de Crăciun pentru soldații din războiu. Toate aceste daruri, colectate de reuniuni sau alte comitete, sunt a se trimite momentan la biroul din Budapesta, de unde cel mai târziu în 15 Decembrie n. se vor trimite pe câmpul de luptă.

Apel. În casarma artileriei din Sibiu se va înființa un nou spital de rezervă, și probabil se vor înființa asemenea spitale și în alte clădiri ale orașului nostru. Societatea Crucea Roșie, pentru a asigura numărul necesar de surori de caritate, roagă femeile și fetele, care au terminat un curs de îngrijitoare și până acum n'au făcut servicii în nici un spital, precum și pe acelea care n'au ascultat încă nici un curs, dar sunt gata a face *serviciu gratuit* de îngrijitoare, să binevoiască a se anunța Sâmbătă în 12 Decembrie n. la 9 ore înainte de amiază la comandantul spitalului de garnizoană din Sibiu, Dr. Leopold Deutsch, medic din statul major general.

Ajutor de stat după cei morți pe câmpul de luptă. Pe baza ordinațiunii Nr. 17875 — 1914 eln. 6 a ministrului de războiu, văduvele și orfanii acelor persoane militare, cari sunt puse în lista de perdedi ca morți sau perduți în războiu, primesc ajutor dela stat. Informații mai deaproape se pot primi în Sibiu la magistratul orașenesc (strada Măcelarilor Nr 4, ușa 4 partere)

O scrisoare a împăratului Germaniei către regele României. Majestatea Sa regele Ferdinand al României a primit din partea împăratului Germaniei o scrisoare, drept răspuns la înștiințarea ce i-s'a făcut despre încetarea din viață a M. S. regelui Carol I, precum și despre suirea M. S. Sale pe tron. Excelența Sa baronul de Busche-Haddenhausen, ministrul Germaniei la București, a dat M. S. regelui Ferdinand această scrisoare.

Groznic cutremur de pământ în Grecia. Din Atena se vestește, că în zilele trecute s'a produs un puternic cutremur de pământ în insula Leveade. Muntele Peikula s'a prăbușit în Marea Ionică pe o lungime de 3 kilometri, acoperind de asemenea o parte din Valea Kalamiși pe o întindere de 30 hectare. În mai multe părți s'au format dealuri noi. Pagubele se urcă la un milion numai în oraș. Morți sunt 23 și 50 persoane rănite.

Exerciții de pușcat pe hotarul Poplăcii se vor ținea în ziua de 14 Decembrie n., când străinilor nu le este permis a trece pe acolo.

Aviz. Poliția orașenească din loc aduce publicului la cunoștință, că la aranjarea de reprezentații teatrale, concerte, petreceri și alte întruniri publice, trebuie să se avizeze poliția cu 24 ore înainte. Aței cari nu se vor conforma acestui ordin, vor fi pedepsiți.

Spre orientare. Conform ordinațiunei ministeriale Nr. 8076/1914 se aduce la cunoștință, că obiectele găsite pe câmpul de războiu, sau alte articole de muniție lăsate de trupe, în trecerea lor prin sate, ca uniforme, articole de echipament, țoale, articole de bucatărie, revolve sau puști, muniții, ghiulele de tun sau patroane și altele, necondiționat sunt a se preda la cea mai apropiată autoritate militară sau civilă. Reținătorii acestor obiecte vor fi pedepsiți conform §-ului 365 de lege.

Dușmani la luptă, — prieteni la chef. Cetele Tisza a povestit următoarea întâmplare interesantă, pe care a auzit-o în călătoria sa la cartierul general german. În pădurea Argones din Franța avusese loc o luptă crâncenă între Germani și Francezi, ale căror tranșee (gropi) erau la o depărtare de 80 pași unele de altele. Seara încetând lupta, Germanii au scos o tablă mare, pe care era scris: «Cerem armistițiul (încetarea focului) până dimineață, căci colonelul nostru sârbează ziua onomastică și noi îl iubim mult». — Nu peste mult au răspuns Francezii pe altă tablă: «Vă dăm armistițiul până dim-

neacă". Când era petrecerea mai veselă în tranșea germană se aude de pe marginea tranșei strigând «Alló alió»!... Erau Francezii din cealaltă tranșee. Au cerut voie să petreacă și ei în cinstea colonelului. Dar n'au venit cu mâna goală, ci au adus șampanie, icre negre și alte bunătăți. Germanii i-au primit prietenește și și-au petrecut împreună până dimineața, când plecând Francezii s'a început lupta din nou... — Conte de Tisza povestind această întâmplare în Clubul guvernamental, unul dintre ascultători a zis, că dacă era și unguri acolo ar fi dus cu ei și o bandă de lăutari. Și dacă Ungurii aceia ar fi fost din Bacica ar fi trebuit să țină armistițiul cel puțin trei zile și trei nopți, atât de strajnic s'ar fi încins cheful. — Așa mai înțelegem și noi războiul!

Medici germani acuzați pentru furt. Agentura franceză de publicitate «Havas» aduce știrea, că tribunalul militar din Paris a judecat 52 medici și îngrijitori de bolnavi germani la câte un an temniță. Cauza acestei pedepse ar fi furtul. Foile germane sunt indignate de această presupunere a Francezilor, zicând, că medicii și ofițerii germani nu sunt în stare să fure.

Scârboșii șarlatani. Ziarul unguresc „Az Est” din Budapesta publică o știre, prin care descopere șarlatania unora, cari vindeau alimente (de ale mâncării) etc. spitalelor cu răniți. Ca cătitorii noștri să vadă până unde duce pe om pofta bestială după bani, dăm după «Az Est» notița din chestie.

„Furnizorul (vanzătorul) de alimente ungur E. Fái a luat asupra-și providerea cu cele de lipsă a mai multe spitale din Budapesta și provincie. Cum scârboșul sgârbit credeă, că nu trage venite destul de grase din salariul ce i-l da comandamentul, s'a gândit să mai tragă și dela gura bieților răniți, cari suferiseră atâta pe câmpiile înghețate de luptă. A început să înșele la cântar. Astfel profesorul dela facultatea de medicină din Budapesta Dr. Pavel Kuzmik, care conducea unul din spitalele cărora le furniza hiena de Fái alimentele, — a băgat de seamă, că feciorii cap tă din zi în zi hrană tot mai puțină și de calitate cea mai proastă. Interesându-se mai de aproape a făcut — între altele, — următoarea descoperire: In prăjiura care li-se făcea soldaților nu se puneau 96 de ouă, după cum prescria regulamentul, ci numai 25, iar ca

prăjiturile să aibă totuși o față galbenă, în locul ouălor cari lipseau puneă prav galben de ceară, care e pentru vopsit podelele în galben. Prins cu ocazia mică, acest șarlatan scârboș a fost dat în judecată, dimpreună cu tovarășii săi Reich Gyula, Weisz Geza și bucătăreasa Hajdu Jánosné. N'au fost însă împușcați și nici măcar spânșurați.

Bani noi de 50 fileri. Din cercuri mai înalte am aflat, că ministrul nostru de finanțe se ocupă cu ideea de a pune în circulație bani noi de nichel de câte 50 filori bucata. Nouii bani de nichel sunt mai mult pentru înlesnirea schimbului de bani.

Noua proclamație a Țarului. Din Cracovia vine știrea, că s'a găsit la prizonierii ruși unele proclamații de ale Țarului, în care aduce la cunoștința Polonilor, că vor căpăta constituție deosebită și regele lor propriu. Prizonierii au spus, că aceste proclamații au fost împărțite înainte cu vr'o trei zile. Tot în Cracovia a venit știrea, că în Varșovia și Polonia rusească în mai multe orașe s'a afișat (lipit pe ziduri) proclamația Țarului, prin care dă constituție liberă și rege vechei Polonii.

Luptele Germanilor cu Francezii.

— Vezi descrierea pe pag. 7. —



Luptele Germanilor cu Francezii.

— Vezi chipul pe pagina 6. —

Chipul din numărul de față ne arată unele clipe, prin cari au trecut soldații ge mani aflători în luptă cu Francezii. În partea aceea a locului se dau lupte între armate la fel de întărite și puternice, făcând să poată fi înfrântă până acum vr'o parte oare-care. De amândouă părțile luptătorii se izbesc cu încordări mari, pământul se scaldă în sângele celor căzuți și fiecare vrea să învingă. Până la îngenunchierea vr'uniia mai e încă mult, iar de împăcat nici poveste până nu cade de tot în neputință unul dintre acești uriași. Să fie unul mai tare, altul mai prăpădit, ori unul mai cuminte, altul mai prost, — pacea n'ar întârzi mult, căci slabul ori prostul și-ar plecă genunchii în fața celui tare și cuminte, și ar cere iertare. Dar acești doi uriași răzvrățiți sunt amândoi tari și amândoi cumint și chiar dacă ar vrea pacea careva dintre ei, n'ar îndrăzni să o ceară de rușinea lumii. Și așa fiecare cu ambiția lui duc mai departe lupta, până când cel sfârșit va trebui să și recunoască neputința.

În chipul nostru de sus vedem o trupă de infanterie germană, care stă gata de luptă la adăpostul unor clii, pe cari s'au urcat niște posturi, ce urmăresc mișcarea armatei dușmane. În chipul de jos vedem o linie de atac (șvarmlinie) de Germani, strigând: Ura! și alergând cu baionetele scoase către Francezi.

Scrisori din războiu.

I

De către Rusia.

Onorată redacție! V'am mai scris vr'o două scrisori, nu știu le-ați primit sau nu. În acele scrisori aminteam de unele pățanii de-ale noastre, și de mai multe alte întâmplări, prin cari am trecut. Pe-atunci eră încă *călduțel* pe-aici și scrișoarea din urmă v'am scris o la rădăcina unui stejar trăsmit de o granată muscălească. Acum ce să vă mai scriu? — doar atât că trăim zile de ispășire ale unor păcate vechi. De trei lucruri suntem călăuziți: *ascultare, răbdare și suferință*. Par'că de când suntem tot așa am trăit. Când vedem stărvuri de tovarăși schimonosite în chinurile durerii ne facem câte o cruce largă și zicem: „Dumnezeu să-i ierte”; când trecem peste răniți cu picioarele ciungărite sau cu pânțelele ciurait, ne facem iar câte o cruce și zicem: „Doamne păzește-ne”; iar când răzbuirea tunurilor sau șueratul puștilor ne strânge rândurile de atac punem stânga pe pușcă și cu dreapta ne facem trei cruci murmurând infiorați: „Doamne ajută-ne”. Și astfel din șanț în șanț și dintr'un loc într'altul Dumnezeu nostru e vecinic cu noi, mângâindu-ne și dându-ne *tăria credinței*. Al Dvoastră doritor de bine: *D. Cătoi*, rezervist.

II

Muntele T. luna Noemvrie.

După mai multe zile de suir și coborât prin potopul de zăpadă, poposind într'o vâlcea albă ca goliu de mort, vă scriu aceste rânduri la lumina unui foc strajnic. Mi-am pus torniștăru scaun și genunchii masă și mă gândesc de unde să încep ca să vă pot scrie ceva. În puterea nopții, — o noapte neagră ca păcatul, — sutele de focuri ce să întind în vâlceaua asta, scutită de furtună vânturilor, imi poartă gândul în-

dărât de tot, pe vremea când mucenicii neamului nostru țineau sfat de zile grele și puneau rostul fraților la cale în jurul focurilor năpraznice... Stau flăcăii mei toțeniți în jurul focurilor tăcuți și adânciți în gânduri. Mulțimea de mai înainte, care striga de foame și de durere, a amuțit, prefăcându-se într'o grămadă mare de oboșiți, cărora odihna de lângă foc le-a stămpărat foamea și le-a alinat durerile. Ciudată ființă mai e și omul! Acum se sbate în durerile morții și în chinurile iadului, iar peste câteva clipe își uită de toate, ea și când *altcineva* ar fi suferit, nu el. Rar de tot se întâmplă ca în popasurile noastre să mai auzim câte un gemăt înăbușit, dovadă că suferințele aceleia a lăsat urme adânci. De nu mă voi întovărăși pentru altă lume cu vr'o granată rusească, vă voi mai scrie. Cu dragoste: *Nicolae Căpriță*, corp. rezervist.

Doine din războiu.

I

Foi: că grâu mărunt
De o ținea bătaia mult
Pe toți greul ne-o încege
Și atunci de geaba 'om plânge,
Că de când ai noști se bat
Nu mai sunt feciori în sat
Nice grâu de sămănat.

Frunză verde-a buruenii
Stăm aici în dricu iernii,
Și ne plouă, și ne ninge,
Și n'are cine ne plânge;
Că mândruța stă în Brad
Pe când eu în friguri ar,
Și mândra stă la căldură
Iar eu n'am la drum măsură,
Că cutreer văi și sate
Și băltoace înghețate
Tot mereu cu pușca 'n spate.

Mândruță dragoste mea
Leag'o în năframa ta,
Intr'o năframuță neagră
Și-arunc'o mândro pe apă;
De-i vedea că o plecat
Să știți mândro că s'puscat,
De-i vedea că s'o oprit
Să știți că îs greu rănit
Ori poate c'am și murit.

Toma Albu, sergent
din Noul sășesc.

II

Foaie verde ulm rotat
Multă jale a mai lăsat
Bătaia 'n al nostru sat,
C'o rămas copii orfani
Și bătrâni albiți de ani.

Dare-ar Dumnezeu o ploaie
Să se facă tot șiroaie
Și pe împărați să-i moaie,
Să puie pace în țară,
Că-i destul de astă-vară.
Să dea drumul la feciori
Acasă, de sărbători.
Ca să svinte lacrimile
Ce le-o plâns bătrânele,
Orfani și orfanele
Amărându-și zilele.

L. Pan.

III

Frunză verde n'atostat
Atâta s de supărat
Cum îi cerul de înorat,
Și atâta s de scârbit
Cum îi cerul de negrit,
Că m'o îmbrăcăt cătană;
Nu mai plânge dragă mamă,
Lasă-mi jalea numai mie
Aicea în cătănie,
Tu ia psaltirea mai bine
Și te roagă pentru mine
Să-mi dea Dumnezeu noroc
Când m'o duce Neamtu 'n foc,
Că mi-e pușca tare grea
Și-s răgută tinerea
De nu-s învețat cu ea.

Dumitru Antilă
din Vasiova

IV

Frunză verde foaie creștă,
Intr'o zi de dimineață,
Pe-o negură și ceață,
Intr'un munte înalt tare,
S'a 'nceput o luptă mare.
Veneau șrapnelele pe noi
Ca și picurii de plo,
Că vedeu Sârbii săracii
Că noi ne luptem ca dracii
Și 'mproșcă tunul lor foc,
Doar ne vor oprî pe loc;
Dar maiorul curajos
Nu se punea 'n decung jos,
Că prin gloanțe se primblă
Și din gură cuvântă:
„Dați feciori și 'naintați
Și pe Sârbi să-i aruncați!”

Feciorii când auziau,
Pe Sârbi că se repeziau,
Și din anțuri îi scoteau.
Și fugiau Sârbii 'napoi
Strigând mereu »Boje moi!»

Când i-am văz't împrăștiati
Ca snopii cei deslegați
Le-am luat vr'o două sate,
Niște care încăreate
Și provizii cu bucate.

Bucur Dobrin din Poiana Mărului
infanterist la Reg. 31.

V

Frunză verde foi de nuc
Und' mă uit și und' mă duc
Tot cu jalea mă 'atâlnesc
Tot cu jalea povestesc,
Că de când am căz't rănit
Șease zile am tot venit,
Șease zile pe mașină
Tot oftând dela inimă,
De durerea ce am tras
Și de jalea ce-a rămas
În Galiția spurcată, —
Bat-o Dumnezeu s'o bată.

Familie Beschiu
din Jina.

Lemne de foc

de stejar sunt de vânzare cu vagonul și cu stânjnul, 600 stânjni în stația Vurpăr (Vurpod) și 2500 stânjni în pădure la 3 kilometri depărtare de stația Vurpăr; 10.000 buuci și 3000 gramezi aschii. — Preț convenabil. 1988

S. Marinescu
Vurpăr (Vurpod) Nr. 426!

Mape de vânzare.

Mapa Europei	K 1.20
„ Rusiei cu Galiția	„ 1.20
„ Franței cu Belgia	„ 1.20
„ Țărilor balcanice	„ 1.20

Se află de vânzare la

Administrația „Foi Poporului”

Pentru porto recomandat este a se adăuga 35 bani deosbit.

O calfă de rotar

care se pricepe ceva mai bine la meserie, se primește la **Jacob Marcis** în Sibiu, Heidengasse Nr. 16. 1988

Lăzi de vânzare.

La administrația „Foi Poporului” se află de vânzare mai multe lazi, în diferite mărimi, potrivite pentru păstrarea grâului sau alte produse.

Anecdote
de
Teodor V. Borza
Prețul 80 bani.
Se pot procura dela
Administrația
Foia Poporului

Cafea

cu 50% mai ieftină!

Cafea cruțătoare americană și foarte aromatică. Un saculeț de probă (5 chilograme) se trimite pe lângă prețul de 10 cor., o jumătate kilogram teiu de primul rang cor. 2. — franco cu rambursă.

A. SAPIRA, 326

Export de cafea și teiu, în Galânta.

O față solidă

care știe bine sorotii și posedă cele trei limbi ale patriei, se primește momentan ca vânzătoare în fabrica de licberuri a lui Heinrich Rieger în Sibiu, strada Gușteritei (Elisabethgasse) Nr. 7. 1982

Cea mai bună apă pentru dinți.

500 coroane plătesc același, care după folosirea apelor de dinți alui Bartilla va suferi iarăși de dureri de măsele sau care va mirosi rău din gură.

Ed. Bartilla-Winkler's Nachf. L. PLAN, WIEN, X., Goethegasse 7.

A se căpăta în toate farmaciile. — Să se ceară pretutindeni apă de dinți alui Bartilla. Denunțări de falsificări vor fi bine plătite. La locuri unde nu se poate căpăta, trimite eu 7 sticle cu cor. 5.80 franco.

MOBILE lucrate solid și conștientos ...

se pot comanda la

EMIL PETRUȚIU

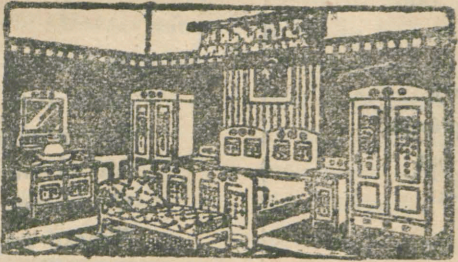
Fabrică de mobile

SIBIU — NAGYSZEBEN, str. Sării 37

Specialist în:

mobile de tot felul pentru tinere nou căsătorii, mobilări de hoteluri, vile, institute, cafenele și restaurațiuni!

Telefon Nr. 47
cu îngrijire la com. întreg



Atelier propriu de tapiserie

Se lucrează după planuri artistice

Banca generală de asigurare mutuală

„Transsylvania“

asociație cu garanție limitată în Sibiu (Nagyszeben)

recomandă încheierea de

asigurări pe viață în cele mai culante condiții de polițe (pentru învățători confesionali și preoți români avantații deosebite).

Ca speciale combinații deosebit de favorabile sunt de notat:

Asigurări mixte cu rebonificare garantată de interese de 3%

Asigurări simple și mixte cu participare de 40% la câștig. Asigurări mixte cu solvirea necondiționat de două ori a capit.

Asigurări de foc deasemeni cu premii foarte ieftine!

De la fondarea „Transylvaniei“, sau plății prin acest institut:

Pagube de incendiu	K	5.755,858-27
Capitale asigurate pe viață		5.635,828-12
In total a fost la Transsyl-	asig. pe viață	12.067,702-
vania la 31 Dec. 1913	asig. de foc	144.436,366-
Capital de fondare și rezerve		2.896,458-

Informațiuni și prospecte să dau în orice moment gratuit

la Direcțiune și la toate agenturile. Persoane pricepute la afaceri de asigurare (achizitori) cari au legături bune la oraș și în provincie, să primesc în serviciu totdeauna în cele mai favorabile condițiuni.

Cea mai mare alegere în cadouri convenabile în preț

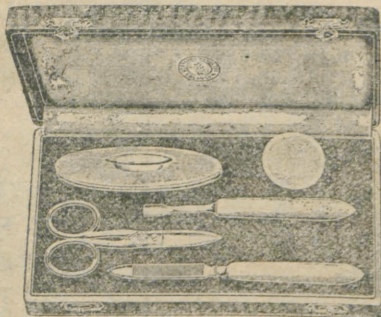
ofer celui ce vizitează

Expoziția de Crăciun

a mea și anume:

Jucării pentru copii, dintre cari indeosebi: pupe în toate prețurile, animale din catifea și alte stoffe. Modele de mașini cu abur și motori electrice, precum și jucării mecanice.

Castenele-fincora de petricele ale lui RICHTER Castenele-Matador de lemne pentru zidit cu prețuri originale de fabrică.



Obiecte practice și de lux, între cari: Service de porcelan și sticlă, cel mai mare depozit, călăruți pentru teiu, măsuțe pentru salon, oale pentru palmi și ținători de palmi.

Gente de mână pentru dame, portmonee, manicure, necesare, ochi-pentru teatru, cu preț ieftin, execuția cea mai nouă.

Prețuri foarte ieftine dar fixe

Succesorul lui I. F. SCHNEIDER

Johann Weindel Sibiu, Piața mare Nr. 15 și 16.

Prima neguțătoare mare de vinuri

Ludwig Fronius

Fabrică de licberuri și lerbătorie de rachuri
Mare neguțătoare de rachuri de Droșd, Trevere și Prune

SIBIU, Pivnița „Mönchhof“

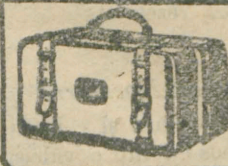
SPECIALITĂȚI:

Țuică veritabilă, fierbere proprie și Romuri lamaica direct importate.

Atelier de curelărie, șelărie și cofetărie
ORENDT G. & FEIRI W.

Telefon 313 (odinoară Societatea curelarilor) Telefon 313
Strada Cisnădiei 45 — SIBIU — Helfauergasse 45

Magazin foarte bogat în articole pentru călătorie, călărit, vânătoare, sport și volaj, porcelăzi și procovățuri, portmonee și bretele solide și



alte articole de galanterie cu prețurile cele mai moderate. Curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârzoabi) permanent în depozit.

Toate articolele din branșele numite și reparatura lor se execută prompt și ieftin. — Liste de prețuri, la cerere, se trimite franco.

Comandă prin poștă se execută prompt și conștientos. Mare depozit de hamuri pentru cal dela solurile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (șoluri) de cal și cofere de călătorie.

Berea albă și neagră din Bereria dela Trei-Stejari

în SIBIU

este foarte bună și gustoasă!

Accesă berea cu călătorie și se bea cu plăcere de toți cari o cunosc. Atât la oraș cât și în sat.



Că berea noastră este foarte călătorie și se poate vedea și de acolo, că cumpărătorii se înmulțesc mereu.

Material pentru edificat

Traverse — Papă de acoperit — Placă de izolat — Cement — Gips — Impletituri de drot — Drot de îngrădit cu ghimpi — Impletituri de trestie pentru stucatură — Scoacuri din fier covăcit și vărsate — Căhăli etc. etc.

Carol F. Jickeli, Sibiu și Alba-Iulia